

Žvratná slovesa

- U zvrátých sloves se vyskytují zvratná zájmena. Vlastní zvratné zájmeno *sich* existuje jen pro 3. os. j. a mn. č. Ostatní osoby užívají 3. a 4. pádu osobních zájmen: *Die Burg befindet sich auf einem Berg.* (Hrad se nachází na kopci.) *Auf Urlaub erhoben wir uns endlich.* (Na dovolené si konečně odpočínáme.) *Freust du dich darauf?* (Těšíš se na to?)
- Zvratné zájmeno stojí ve 4. pádě, je-li samo gramatickým předmětem v tomto pádě: *Ich wasche mich.* (Mýji se. - Tzn.: „sebe“, 4. pád.) **Jestliže je předmětem ve 4. pádě jiný výraz, je zvratné zájmeno ve 3. pádě.** *Wie stellst du dich dein Studium eigentlich vor?* (Jak si svoje studium vlastně představuješ? - dein Studium - 4. pád, dir - 3. pád.) Podobně: *Ich wasche mir die Hände.* (Umývám si ruce.) *Er kauft sich eine CD.* (Koupí si CD.)
- Zvratné zájmeno ve složených slovesných tvarech (perfektum, plusquamperfektum, kondicionál atd.) stojí vždy u určitého slovesného tvaru, ačkoliiv infinitiv nebo přičesti zvratného slovesa stojí na konci věty: *Er hat sich endlich ausgeruh.* (Konečně si odpočinul.) *Ich werde mich darauf freuen.* (Budú se na to těšit.) *Sie würden sich um den Job sicher bewerben.* (Učíté by se o tu práci ucházeli.)
- Ostatní tvary tvoříme takto:
 - **rozkazovací způsob.** *Schäme dich nicht so viel!* (Nesyd' se tolik!)
 - **veselbu euchi.** (Umýti se.) *Ruhen Sie sich aus.* (Odpočíté si.)
 - **přítelstnu.** *Er interessierte sich vor allem für Musik.*
 - **zájmena se hlavně o hduhu)**
 - **perfektum.** *Sie haben sich gut unterhalten.* (Dobře se bavili.)
 - **konstrukce s zu.** *Es ist höflich, sich sofort zu entschuldigen.* (Je slušné se hned omluvit.)
 - **přičesti přítomné:** *der sich ärgemde Mann* (rozčilující se muž)
- Některá slovesa se mohou v němečtíe vyskytovat ve zvratné i nezvratné formě. Lze je užít i ve spojení s jiným předmětem ve 4. pádě (tedy bez zvratného zájmena): *Der Lehrer hat sich ganz viel geändert.* (Učitel se docela hodně změnil.) × *Er hat seine Pläne auf die letzte Weile geändert.* (Změnil svoje plány na poslední chvíli.) *Ich unterhalte mich gern mit meinem Vater.* (Ráda se bavím se svým otcem.) × *Der Gastgeber unterhält seine Gäste.* (Hostitel baví své hosty.)
- Existují zvratná slovesa, která se vyskytují jen ve zvratné formě. Jsou to tzv. stáia reflexiva. Zvratné zájmeno je u těchto sloves neoddělitelnou součástí a nelze jej nahradit jiným předmětem. Tato slovesa si je třeba zapamatovat: *Die Kinder benehmen sich höflich.* (Ty děti se chovají zdvořile.) *Die Frau bescheuert sich immer.* (Ta pani si pořád stěžuje.)
- Některá slovesa mohou vyjadřovat vzájemnost: *sich lieben* (mlúvat se), *sich besuchen* (navštevúvat se), *sich kennen* (znát se), *sich versterhen* (rozumět si), *sich helfen* (pomáhat si) atd. **Chceme-li vzájemnost zdůraznit** (a předejít dvojznanosti), užíváme **vespolného zájmena einander** (vzájemně, navzájem): *Die Leute denken an sich.* (Lidé myslí na sebe. - Tzn.: každý na sebe) × *Die Leute denken aneinander.* (Lidé na sebe myslí. - Tzn.: vzájemně, jeden na druhého.) Ke zdůraznění slouží též slovo *gegenseitig* (vzájemně): *Peter und Monika*

besuchen sich gegenseitig. (Petř a Monika se vzájemně navštevují.) *Diese Wörter ergänzen sich gegenseitig.* (Tato slova se vzájemně doplňují.)

- **Němečna má řadu zvrátých sloves, která se v češtině ve zvratném tvaru nevyskytují a naopak** (např. *sich sehnen* - toužit, *lernen* - učit se). Proto je nutné si zvratná slovesa v němečtíe zapamatovat.

- Sloves se zvratným zájmenem ve 3. pádě je v němečtíe jen několik: *sich etwas ansehen* (prohlednout si něco), *sich etwas ausdenken* (vymyslet si něco), *sich etwas waschen* (umýt si něco), *sich etwas vorstellen* (představit si něco), *sich etwas kaufen* (koupit si něco), *sich etwas anziehen* (obléct si něco) *sich etwas vorbereiten* (připravit si něco), *sich etwas merken* (zapamatovat si něco) atd.:

Du stellst dir die Sache zu einfach vor. (Představuješ si tu věc příliš jednoduše.)
Ich habe es mir ausgedacht. (Vymyslela jsem si to.)

- Zvratné tvary sloves se někdy objevují také v trpném rodu: *Die Bücher werden gut verkauft.* - *Die Bücher verkaufen sich gut.* (Ty knihy se dobře prodávají.)

- Zvyššími případ představnú sloveso *lassen* + zvratné zájmeno. Slouží jako jedna z možností pro vyjádření možnosti, eventualy, tedy jako náhrada za větu s neurčitým podmětem *man* a způsobovým slovesem nebo se slovesem *sein* + inf. s zu či v trpném rodu: *Das kann man leicht ändern.* *Das ist leicht zu ändern.* *Das kann leicht geändert werden.* - *Das lässt sich leicht ändern.* (To lze/se dá lehce změnit.)

Poznámky

Postavení zvratného zájmena ve větě:

Ich hoffe, dass er sich gut amüsiert. (Doufám, že se dobře baví.)

Ich hoffe, dass sich Alex gut amüsiert. (Doufám, že se Alex dobře baví.)

Postavení zvratného zájmena v infinitivní konstrukci:

Es ist sehr wichtig, sich um den Job zu bewerben. (Je důležité se o to místo ucházet.) Dále viz str. 175.

Další slovesa, která se mohou vyskytovat ve zvratné i nezvratné formě (sich):

- annehmen** - přijmát (se), (sich) annehmen - obléknout (se), (sich) ärgern - rozčítit (se), (sich) beherrschen - ovládat (se), (sich) beruhigen - uklidnit (se), (sich) beschäftigen - zaměstnávat, zabývat (se), (sich) bewegen - pohybovat (se), (sich) entschuldigen - omluvit (se), (sich) fürchten - polékat (se), (sich) langweilen - nudit (se), (sich) treffen - polkat (se), (sich) verlassen - zranit (se), (sich) verstehen - rozumět (si) atd.

Zvratné tvary některých sloves se významově odlišují od jejich nezvratných forem, např.: merken (pozorovat, poznávat/označit co) × **poznamenat** (pamatovat si), **sich merken** (opustit) × **sich verlassen** (opustit) × **sich verlassen auf jemanden** / **etwas** (spolehnout se na koho/co) atd.

Poznámky

Některá stáia zvratná slovesa v němečtíe:

- sich auskennen* (vznat se), *sich ausruhen* (odpočívat), *sich bedanken bei jemandem für etwas* (poděkovat), *sich betassen mit* (zabývat se čím), *sich beeilen* (pospíšet si), *sich befinden* (nacházet se), *sich benehmen* (chovat se), *sich beschweren* (stěžovat si), *sich bewerben um* (ucházet se o), *sich entschließen* (rozhodnout se), *sich ereignen* (stát se/jdát se), *sich erholen* (zotavit se/odpočinout si), *sich erkundigen* (dozvědět se), *sich erstrecken* (rozprostírat se), *sich irren* (mylit se), *sich sehen nach* (toužit po čem), *sich schämen* (svědět se), *sich verloben* (zamlúvat se), *sich wenden an* (obráť se na), *sich wundern* (divit se) atd.

Slovesa, která jsou v češtině zvratná, ale v němečtíe nikoliv: *beschütigen* (prohlednout si), *bestehen aus* (skládat se z), *berühren* (dotknout se čeho), *erfahren* (dozvědět se), *erschienen* (objevit se), *erwachen* (probudit se), *fragen* (ptát se), *fürchten* (bat se), *gerallen* (lubit se), *geschehen* (přihodit se/stát se), *heiraten* (vdát se/ozéent se), *heissen* (jmenovat se), *kennen lernen* (seznamit se), *lachen* (smát se), *lernen* (učit se), *passen* (hodit se), *passieren* (stát se/přihodit se), *spielen* (hrát si), *starfinden* (konat se), *streifen um* (hádat se), *teilnehmen an* (Zúčastnit se, werden (stát se - čím) atd.